

PLANINSKI VESTNIK.

Glasiló
Slovenskega planinskega
društva.

V Ljubljani.

Oktoobra 1901.

L. VII., št. 10.

Razor.

Spisala † dr. Karel Chodounský ml. in prof. Anton Dvořák.

Kakor akordi v glasbi, plavajoči šumno drug v drugega, drevijo po misli spomini na bivanje v gorah — a vrača se v njih ko motiv, nadkriljujoč druge, spomin na Razor.

Razor! Kdo ga pozna? Uporna zasnežena piramida odvräča z nevoljo obiske, in ni je do današnjega dne niti ob vznožju steze — da, niti sledu po človeškem bitju! Kdor se tja nameni, ve le, da se loti težavne in, kakor sva se prepričala, izza doline Pišnice celo nevarne ture.

Že dalje časa je naju mikalo na Razor, toda odlašala sva; naj sva pa stala na tej ali oni višini Julijskih planin, poletaval je nama pogled tja na Razor, koprnela sva po njem, dokler nisva l. 1900. zadostila svojemu hrepenenju.

Najini črtiči ni namen, vabiti koga, naj nama sledi, kajti nenaavadne vztrajnosti treba za to turo, vestne izurjenosti, popolne nevrto glavosti in odločnosti. Opazarjava na Razor le, želeč, da bi poskusilo naše planinsko društvo poskrbeti vsaj toliko, da bi mogel rutiniran turist sprejeti v svoj spored Razor, to diko, ki ji ni skoraj enake v planinah. Doslej so obiskali Razor le štirje turisti, a temu se danes ne čudiva; kako da se je godilo nama, petemu in šestemu, hočeva na kratko načrtati.

* * *

V ponedeljek, 13. avgusta 1900. l., sva se napotila z lovcem Pečarjem iz Kranjske gore v jasno mesečno noč, tiho drug za drugim, molče in hitro. Nastopili smo dolgo in nelahko pot; treba je bilo zato, vsaj v dolinskem svetu, priti brzo naprej — zgoraj v skalah se več ne gleda na uro, ondi ni hitenje na mestu, pač pa je premnogokrat nemožno.

Naš cilj, sloki greben Razora, se odsenčuje motno od temnega nočnega neba, daleč pred nami, daleč, in le tem bližji nam je mogočni Prisojnik, ki ga ozarja srebro krasne polne lune. Tempo naše hoje je še neobičajno hiter, vendar pa nam poletava vid zdajpazdaj iz gozdne globočine tja k svetlim oblačkom, ki plovejo vrhu naših velikanov; v vedrilo je to razburjenemu srcu. A čeprav nam temina noči ne teži duše, vendar se ne ljubi nobenemu govoriti; napenjava le korake, da ostaneva kos dolgonogemu vodniku.

Skoraj bi bila pozabila omeniti, kako sva našla tega vodnika. Dan preje sva iskala vodnika v Mojstrani in na Dovjem, kjer bivajo poverjeni vodniki za skupino Julijskih alp, torej tudi za Razor. Vendar ni bilo najti vodnika, ki bi naju hotel spremljati; jezila sva se zato, nisva pa odstopila od svoje namere. Odpeljala sva se v Kranjsko goro, kjer sva zopet iskala vodnika, vendar zaman. Končno se nama ponudi vaščan, ki se nama predstavi kot lovec na gamze, suh in droban mož. Razlagal nama je, da prideva na Razor, ako sva vajena hoje po gorah, poudaril je pa večkrat: „Pa preklet hudič, Razor, jako grda pot — no, se že pride, imam vrv, sem vaje“.

Vrniva se na svojo pot. Dolino poznavajo že od preje, danes naju zanimajo le grebeni, ki se nama kažejo sedaj čisti v jutranjih bajnih barvah. Zvezde bledé, tudi mesec je izgubil precej svojega blišča, le mi smo še v temah in dolina pogreznjena v spanje; — s kamena nam zdrči noga, črevelj zaškriplje, cepin podrgne ob skalo in zazveni, pa zopet je tiho po obsežni široki okolici, zastrti v modrikavo meglo. Po petminutni hoji dospemo do razpotja: steza na desno vodi preko brvi na sedlo Vršec, stezo na levo uberemo mi. Daleč ne vodi tu več pot, kmalu se izgubi v bujnem nizkem bukovju Krnice; pričenjamo stopati.

Višine nad nami so vzplamtele v tem v škrlatu prvih žarkov vzhajajočega solnea, o katerem nimajo v nižavah še slutnje ne; ogromno skalovje, ki se dviga okoli nas iz nižine, tiči še v sencih.

Stopili smo preko skalnate struge hudournika in dvigamo se že vidno med skalnatim peskom in pečevjem. Tudi najin vodnik ne teče več — toda pipe ni še del iz ust. Bližamo se počasi stenam, torej končimo Razoru samemu. Ruševje se bolj in bolj plazi, karminovo cvetje planinske rože nam naznanja, da smo že visoko; žuboreti slišimo vodo, najbrže zadnjo. In namerimo korake, sledeč zvoku vode, tja v stran pod stene Prisojnika. Lezemo skozi skale in tlačimo se skozi ruševje, katerega vejevje se opleta nemilosrčno naših nog; toda trud naš pride do nepričakovanega plačila: med skalovjem, napol skritim pod zelenim svežim mahom in bujno praprotjo, izvira pred nami zadnja izdatna studenčnica, nad njo, ne daleč od nas, pa gleda na nas nepoklicance čreda gamzov, starih in mladih, ko da je v skale prikovana. Štejemo lepo žival. Najinemu „lovcu-vodniku“ je najino veselje v radost: ostro zapiska, stari gamz dvigne glavo, skoči, in više beži čreda v zibajočem skoku v skale, da se izgubi za nedostopnimi zidci. Le padajoče kamenje znači sled bežeče trope.

Po prijetnem krepčilu stopamo po neshojenem ostrem gramozu in spominjamo se urejenih stez v obiskovanih gorah; tu je le puščava in sled edinih obiskovalcev — gamzov. Hribski kot, kateremu se bližamo, se oži bolj in bolj, stene štrle strmo okrog in naokoli, korak naš in zvok cepinov odmevata od pečin; čutimo, da blodi po teh krajih le redkokdaj kdo. Pod nami se izgublajo v daljni dolini male kočice, in vaški zvonik razločujemo še; zatem se vzpenja daleč gozdnati hrbet Karavank, nad njimi široki Dobrač — prav na obzorju pa Ankogl in Hochalpenspitze. Obidemo še nekaj skal in stopimo na dno orjaškega skalnatega okrožka. Velelepo se zakončava tu dolina; okroginokrog štrle gladke pečine naravnost kvišku, le tuintam razdobljene v razpoke. Vzhodna stran pod Križem nam se kaže bolj razsekana, z daljnogledom razločujemo mnogo skalnatih zidcev in ondi si določimo svojo pot. Ondi beži tudi kakih sedem gamzov z zideca na zidec gori na Križ, v mo-gočnih obokih se suje izpod njih kamenje doli k nam v globino. Naš vodnik žari od veselja, žvižga in ploska, mi pa za njim, da ubite gamzi in nam zapuste pot. Kamenen dež ni nikdar prijeten, naj ga provzroče gamzi, koze, ovce ali narava sama ali pa turisti, ki se ne vzdrže navzlic vsem prepovedim in prošnjam, da ne bi vrgli kamenčka v globino, ne pomišljajoč, v koliko nevarnost da spravijo one, ki jim slede; en sam kamen ugrabi s seboj celo kopo drugih, ki zasujejo in potolčejo vse, kar jim je na potu.

Gamzi so se izgubili — vodnik si natlači novo porcijo v pipo, jo zapali in zopet gre naprej, po snežiščih v smeri proti vzhodu, najprvo skoro v ravani, potem naravnost k melu. Stopamo po vidnem sledu gamzov — obidemo peske, prekoračimo zmrzli rob snežišča in stojimo končno ob 8. uri zjutraj ob zaželjenih skalah.

Kakor s čilimi močmi gremo „na delo“. Stene, ki smo jih smatrali od spodaj povsem za nedostopne, kažejo na tej strani zidčast zlog. Poslužujemo se teh zidcev in v kratkih serpentinah plezamo kvišku. Včasih je zidec toli širok, da hodimo zložno in pokoncu, mestoma se pa zoži toliko, da najde noga le težko stopnjo — in tu ni več moči stopati, marveč naravnost se plazimo okoli teh sten, ki štrle nad nami enako visoko, kakor globoko se pogrezajo pod nami. So to mesta, kjer treba zgornji del telesa nazaj zbočiti nad prepad; no, pa saj nismo vrtoglavi, in varno, le nekoliko odrti in rokah, ki so se preskrbno objemale skal, dospujemo do enega mnogoštevilnih kaminov. Po kaminu plezamo nekaj časa in si hvalimo zložnost plezanja po njem. Hipoma pa stojimo pred orjaško skalo, ki nam zapira kamin in ki je ni moči prelesti. Ne preostaje drugo, nego da zlezemo 20 metrov nazaj in iščemo drugod dostopa.

Spodaj sedemo k posvetovanju in določimo, da poskusimo dostop nekoliko bolj severno. Najin vodnik si ne ve več pomoči; ve toliko, kolikor midva, vendar pa zatrjuje: „No, se že pride, imam vrv, sem vaju!“ Nikakor ne dvomiva, da se posreči njemu, ki je v gorah vzrastel, njemu, ki je z gorami zrastel; toda nas eden, ki utegne prebiti v gorah le mesec dni v letu! Pa raje dalje, taka razmišljanja zmotijo po nepo-

trebnem razum in odvzemo srčnost. Tudi je najin Pečar že izginil za skalami nad nama in kliče, da išče pota. Pogumno za njim — čujeva le žvenket njegovega kovanja, in to je nama edino vodilo, kam da je izginil. Prihajava do krajev, ki naravnost izzivajo, da segava v nahrbtnik po fotografski aparat. Ne zamudiva prilike, ovekovečiti krasne razglede s primernim rešpektom in z vso opreznostjo. Ubogi aparat! toliko suncev in udarcev pa ni še prebil na nobenem najinih planinskih pohodov.

Nad nama tuli in kliče Pečar, da se hodi tod dobro! Kaj nam to pomaga, ko morava tudi iskati pota! Drug drugega ne vidimo, „zabavamo“ se torej na distanco in hvalimo vsak „svojo pot“. Lezemo, kolikor možno, paralelno, da more vsaj tovariš z nasvetom na pomoč, ako zaide kdo v zagato. In teh zagat, teh nepristopnih kaminov nahajamo povsod preveč. Le na tem nam je ležeče, da ostanemo v navpični smeri nad krajem, kjer smo stopili v skale. Izguba višine je neljuba tudi na dobro uravnani stezi, kaj šele tu, če moramo težko priborjeni kos pota nazaj zlesti, tu v terenu povsem nepristopnem in razklanem.

Nenadoma nam zabrije oster, mrzel veter v lice, in nehote zavriskaмо, saj nam javlja veter, da smo že blizu grebena, na katerega hočemo priti. Ob $\frac{3}{4}$ 10 dopoldne smo dospeli vsi trije vrh Križa (2435 m) na prvo točko svojega sporeda. Trenotek posvetimo razgledu in orientaciji; obsedeli smo tu tiho, pozorno ogledujoč si pred vsem strme stene mogočnega Razora. In tudi, če nam je zašel vid k mogočni, le od tu toli sloki piramidi Triglava, ki se visoko vznaša nad svoja najbližja tovariša Pihavca in Stenarja, in tudi, če smo se ozrli nazaj na presenetljivo sliko, ki jo podaje razsekani greben Škrlatice in Rogice, posut s svežim snegom, lesketajočim se v polnem svitu solnčnem z žarom demantov, niso se ločile naše misli od Razora; prav sedaj smo občutili težavnost svoje naloge, in šumelo nam je v glavi vprašanje: se li posreči nam priti vrh njega, priti vrh Razora?

Še en pogled v globino Krnice in Pišnice, in ločili smo se od bajnokrasnega razgleda, v svesti si, da nas čaka šele sedaj najtežji kos dela. Stopamo na desno v južnozpadni smeri na greben, ki nas loči dozdevno od Razorove piramide, toda kmalu zagledamo pred seboj med tem grebenom in med Razorom nov greben, ki vodi severnozpadno, in v katerega naročju spava globoko pod nami otožno jezerce, tudi v tej pozni dobi vse zamrzlo in s snegom zamedeno. Orientirati se je tu težko, kajti generalna mapa kaže tu izdatne vrzeli. Občutimo tu tudi razsajanje nedavnih snežnih neviht — okoli nas je vse belo, in to bode ob solnčnem žaru dvakratno bolešno v oči. Ne preostaje drugo, nego da si natakneмо snežne naočnike na oči in da se kopljemo po neshojenem terenu naprej.

Zdi se nama, da bi utegnili priti naprej po ostrem grebenu, katerega stene se pogrezajo z ene plati v Pišnico, z druge plati doli k jezercu, toda najin vodnik nasvetuje odločno, naj krenemo doli k jezercu. Končno se vdava in gaziva po mehkem snegu v južnozpadni smeri k jezercu. Stran je strma in se končava nad jezercem v štrleče stene; sveži sneg zakriva gole skalne boke, mestoma peskasti gramoz — pogrezamo se v sneg do kolen in z vsakim korakom utrgamo cele plohe,

ki se vale in drče rastoče v divjem letu nizdoli v globine. Torej le pozor, da pridemo do jezerca po svojih dveh! Po petdesetminutni plovbi po snegu stresamo raz sebe ob obalih jezerca sneg in sedemo navzlic občutnemu mrazu in do kosti se zajedajoči burji k mali gostiji. Nekaj sira in salam imamo še in kristalni napoj si priskrbimo po razbitju zgornje ledne skorje jezera.

Poslovenil dr. Vl. Foerster.

(Konec prihodnjč.)

Iz mojega nahrbtnika. *)

Spisal I. M.

5. Skozi Zillertal v Inomost in Mals.

Najkrajši prehod iz Krimmla na Tirolsko v Zillertal je čez Gerlos. Toda, ako si poprej videl čudeže v Turah kakor jaz, zdela se ti bo ta pot nekako pusta. Sicer je jako zložna, in tudi za mraz se ne morem pritožiti, zakaj kapalo mi je od nosu in brade. Mrzlo mleko na yrhu sedla „Platte“ (1661 m) me je nekoliko poživilo, da sem pogumneje korakal v dolino. Kaj prijazna pa je planina v dolini Gerlos. Odtod je krasen pogled na Reichenspitzovo skupino. Skozi nekake tesni sem dospel v vas Gerlos, ki je pa jako dolgočasna. Sploh nima cela, štiri ure dolga pot odtod do Zella nobene mikavnosti za hribolazca. Edino to mi je ugajalo, da me je skoraj ves čas hladil senčnat gozd.

Zell je precej velik in jako prijazen kraj. Ko sem si potolažil žejo z jako dobrim pivom, sem jo mahnil dalje proti Inski dolini. Mimgrede sem si ogledal župnijsko cerkev, ki je zelo lepa; posebno všeč mi je bila Kristusova podoba, katero je izrezal Nissl starejši. Tako lepega Kristusovega kipa nisem še nikjer videl. Ker nisem imel drugega dela, sem hodil do noči. Pot skozi „Zillertal“ je za turista prijetna; zakaj okolica je precej lepa, in tudi vasi so jako lične. Prebivalci jako ljubijo cvetice; vsaka hiša je vsa v njih. Toda jaz sem komaj čakal, da sem prišel drugo jutro do Jenbacha, odkoder sem se odpeljal v Inomost.

Glavno mesto Tirolske je gotovo eno najlepših mest v Avstriji. Dasi je manjše od Ljubljane, ima vendar popolnoma velikomesten značaj. Velikanski hoteli so me vabili pod svojo drago streho, seveda zastonj; zakaj jaz sem se nagledal Inomosta hitro in se odpeljal že zvečer v Landeck. V največjem dežju sem letal tu od gostilnice do gostilnice in iskal prenočišča, toda zastonj. Povsod sem dobil isti odgovor: „Alles besetzt!“

Mislil sem že skoraj kakšno „uštimiti“, da bi dobil pri županu prenočišče; tedaj sem pa naletel na poštarja iz vasi Prutz, in ta me je povabil, da naj se ž njim peljem. Ta ponudba mi je jako ugajala; saj sem tako nameraval drugega dne po Inski in Adiški dolini do Malsa. Sedel sem na voz in zapustil negostoljubni Landeck. Še enkrat sem se ozrl na velikanski „viadukt“, s katerim se začenja Arlberška železnica,

*) Glej „Vestnik“ l. 1900.

in na sivo, deloma še s snegom pokrito Parseierspitze, ki se je za par trenutkov iznebila sitne megle, potem pa kmalu nisem videl drugega kakor blatno cesto in reko In, ki vali pod njo svoje rjave valove.

Prebivalci gornje Inske doline so jako pogumni in bojeviti; podobni so Inu, ki podere vse, kar se mu ustavi. Pokazali so pa svojo bojevitost v kmečkih, zlasti pa v francoskih vojskah. Poraz Francozov pri Pontlaškem mostu praznujejo še dandanes vsako leto s slovesnim obhodom, pri katerem nosijo podobo, ki kaže, kako je bil sovražnik pomendran.

Leta 1703. sta prišla general Novier in polkovnik Taufkirchen z 1200 možmi do Pontlaškega mostu, katerega pa niso našli; odnesli so ga kmetje. Tu počli nenadoma strel, in obenem zagrme celi plazovi skalovja na vojake. Sprožile so jih hrabre Tirolke. Vojaki so se obrnili in spustili v beg. Toda tu so jih sprejeli tirolski strelci. Niti mož ni ušel. L. 1809. so zvezani Francozi in Bavarci zopet izkusili, da ni dobro s pontlaškimi ženskami črešenj zobat.

Ko sem se pripeljal v Prutz, je čakala kopa ljudi pred gostilnico tujcev. Malo se jim je pokadilo, ko sem se samo jaz izkobacal iz voza; toda mislili so si gotovo: bolje nekaj kakor pa nič; eden je zagrabil palico, drugi nahrbtnik, in šli smo v hišo. No, sem si mislil, tu je prava gostoljubnost doma; v Landecku so me iz gostilnic metali, tu bi me pa skoraj vanje nosili. Prenočil sem pa v sobi, ki je imela toliko postelj, da sem pol ure porabil, predno sem se odločil, v katero ležem.

Krasno vreme me je drugo jutro spravilo v tako dobro voljo, da nisem čakal poštnega voza, marveč sem jo kar peš mahnil proti Malsu. Pot je do Stuben-Pfundsda bolj dolgočasna. Tu se pa začenja krasno in predrzno speljana cesta čez Hochfinstermünz, ki je bila zgrajena l. 1855. Do tega leta so hodili po stari, jako nerodni poti tik Inove struge. Krasen je pogled s ceste od Hochfinstermünza (1137 m) na Altfinstermünzove razvaline. Navpično 169 m pod novo cesto vali In svoje valove in buta ob zidovje starega stolpa, ki je nekdaj čuval prehod čez most na staro cesto. Že l. 1097. je bila ta soteska edini prehod iz Ingadina v Insko dolino. Welf, vojvoda bavarski, jo je prvi utrdil. Bojni krik je odmeval stoletja med skalnatimi stenami, kjer se sedaj čuje le ukanje turistov in zvončkanje zvoncev, s katerimi so okrašeni konji četverovprežnih kočij, ki drdrajo po cesti med Landeckom in Meranom.

Pri mali utrdbi Nauders sem zapustil Insko dolino in kmalu sem zagledal vas istega imena. „Nauders, da ist voll Schauders“, pravi vintschgauski pregovor. Toda meni je tu prijalo; ako ne bi bil imel na sporedu Ortlerja, bi bil ostal tu nekaj časa in pogledal malo v Švico, kamor odtod ni daleč. Zlasti Piz Mondin (3163 m), ki se dviguje nad Martinsbruckom, me je kaj mikal. Toda Ortler je premagal vse izkušnje, in zopet sem začel požirati cestni prah. Za pot, katerega sem prelival, in trud, s katerim sem prestavljal noge po trdi cesti, sem se odškodoval v vasi Reschen z dobrim Tirolcem in s krasnim pogledom na Ortler in njegove sosedo, katere sem zagledal nad Malsko poljano (Malser Haide).

Prisilno delavnico pozna pri nas vsak otrok, prisilne gostilnice pa še mnogi odrasli ne. In take so bile v Vintschgavu svoj čas. Daleč

naokrog je bila čisto samo ena gostilnica, v katero je popotnik moral, ako ni hotel pod milim nebom lačnega telesa položiti v rosno travo. Krčmar mu je tu postregel in računal, kakor mu je sam hotel. Saj ga nikdar več ne bo, se je opravičeval, če mu je kdo očital, da je kakega tujca le preveč oskubel. In prav je imel. Kdor je enkrat zašel v prisilno gostilnico, ga ni bilo nikdar več nazaj. Dandanes je seveda drugače. Saj jaz nisem bil še nikjer tako dobro in ceno postrežen kakor v Vintschgavu.

Pri vasi Reschen leži po njej imenovano jezero, skozi katero teče ne daleč odtod izvirajoča Adiža. Nad vse krasen je pa pogled na Ortlerjevo skupino, katera izpolnjuje celo ozadje. Ortler, Monte Cevedale, Königspitze, Thurwieserspitze, Trafoier Eiswand in Geisterspitze ti kažejo tu svoje prostrane ledenike. Mimo jezera Mittersee in Haidersee sem dospel na Malsko poljano. Na desni se odpirata dve dolinici, znameniti po lepih planinah in po imenih rimskega izvora. Prva se imenuje Planail = Planum nullum, druga pa Plaben = Planum bonum. V Planailu vzhaja solnce od 15. do 29. novembra in od 12. do 28. januarja vsak dan dvakrat. Vrh „Spitzige Lun“ je namreč tako hudomušen, da že komaj vzhajajoče solnce zakrije in ga šele čez kakih pet četrti ure Vintschgavcem dalje pošlje. Tem se pa zdi, kakor da bi solnce zopet vzhajalo.

Grad Fürstenberg mi je naznanjal, da sem že blizu Malsa. Bil je nekdanj lastnina škofov mesta Chur in je slovel kot močna utrdba. Po sekularizaciji so stregli biriči v njem kmetom s tečnimi batinami in drugimi kaznimi, kakor je bil ondotni sodnik bolj ali manj radodaren, sedaj si pa ohladiš v gradu žejo z dobrim pivom; zakaj mogočni Fürstenberg je postal — pivovarna. Tudi benediktinski samostan Marienberg, katerega je postavil visoko nad gradom Ulrich Tarasp l. 1146., je marsikaj poskusil. Tako se je moral n. pr. ob času kmečkega upora odkupiti za 25.000 gld., da ga niso uporniki razrušili. V samostanu se še dandanes zelo goji veda; izšlo je iz njega zlasti že mnogo učenih jezikoslovcov in zgodovinarjev.

Samostanu nasproti, ob vhodu v Schlingthal, stoji kmečko posestvo, imenovano „Polsterhof“. Svoje ime ima od ne posebno imenitnega opravila, katero so njegovi gospodarji opravljali takrat, ko so še v mestu Glurns huđodelcem jemali glave. Gospodar „Polsterhova“ je moral namreč položiti vselej blazino na voz, v katerem se je peljal obsojenec na morišče.

Premišljeval sem ravno, zakaj so pač morali obsojenci sedeti na blazinah, ko nenadoma votlo zagrmi. Ozrem se; za menoj je bilo že vse nebo prepreženo z hudournimi oblaki. Sedaj je pa bilo treba pospešiti korak. Po travnikih so hiteli ljudje spravljati seno, s skrbnimi obrazi se ozirajoč v oblake. Zagledal sem že nekoliko pod seboj Malsove stolpe. Zdeli so se mi tako blizu, da bi se jih skoraj z roko dotaknil. Toda cesta se vije v mnogoštevilnih ovinkih v dolino. Preračunil sem po številkah na brzozavnih kolih, da imam po cesti gotovo še nad pol ure daleč. Udarim jo torej kar naravnost po zelenih brdih in travnikih navzdol. Kolikokrat sem že trdno sklenil, da ne bom nikdar več iskal bližnjice, s katerimi imam toliko slabih izkušenj, in res je nikdar ne poiščem, ako nimam prilike! Tudi v Malsu sem jo izkupil.

Vintschgavci imajo jako koristno navado, ki se je pa zame izkazala zelo škodljiva. Po travnikih imajo namreč po nalašč za to izkopanih jarkih napeljano vodo. Nekateri jarki so precej široki. Kazalo mi torej ni drugega, kakor skakati čreznje. Pot mi je zaprl precej širok jarek; pogumno sem skočil, a pomislil nisem prav nič, da ni posebno dobro skakati s polnim nahrbtnikom. Priletel sem ravno s prstni na nasprotni breg, ruša se je upognila, nahrbtnik potegnila, in — ležal sem v vodi. Moker sem bil kakor miš, in nahrbtnikova teža se je podvojila. Tolažil sem se le s tem, da se mi ni treba več dežja bati, zakaj premočiti me ni mogel več, ker je že tako vse od mene curljalo. Hitel sem pa, kar sem mogel, da bi se preoblekel. Toda delal sem račun brez krčmarja.

Takoj pri prvi hiši v Malsu me je ustavil neki turist. „Strašno je lilo na Malski poljani, ker vas je tako premočil“, mi sočutno pravi.

„Oblak se je utrgal,“ se mu odrežem in hitim dalje. Toda že me zopet nagovori neki Vintschgavec, ki je pri tej priliki nabral svoj kmečki obraz v tako prijazne gube, da je bil podoben pustni maski.

„Ste li morda srečali moj voz sena?“ me skrbno poprašuje. „Gotovo je bila na poljani huda nevihta; bojim se, da mi dež ni sena zmočil“

„Srečal sem več voz sena; toda, kakšno in čigavo je bilo, ne vem; v dežju jaz slabo vidim.“

Komaj sem se s tem odgovorom iztrgal sitnožu, sem zašel že v krog mladih in starih gospodičen in gospe in drugega letovičarskega blaga, ki je pohajkovalo pred „pošto“ in bilo lačno in žejno novic. Vse je govorilo v me in česnalo o nevihti, plohi, premočenju do kože, da sem že postal ves divji.

„Potrpite vsaj, da se preoblečem,“ sem rekel, potem vam vso nevihto natanko opišem. Toda tisti večer me nihče več ni videl. Moral sem kar v jaslice, ker se nisem imel v kaj preobleči. Voda je namreč prišla v nahrbtnik in mi vso mojo imovino premočila.

(Dalje prihodnjič.)

Iz Ruš na Klopni vrh.

Spisal A. Lesjak.

Zapustil sem dolgočasne ulice mariborskega mesta in sedel v ko-roški vlak z namenom, peljati se do Ruš in iti potem črez Smolnik na Klopni vrh in v Št. Lovrenc. Bilo je lepo, nekoliko hladno jutro meseca septembra. Vlak se začne pomikati. Na lepem, velikem železniškem mostu prek deroče Drave še enkrat nekako zaničljivo pogledam zaprašene mestne zidove ter vzradoščen obrnem oči tja proti jugozapadu, kjer me ponosno zeleno Pohorje vabi na svoje vrhove, da pozabim vsaj za en dan skrbi in težave ter se okrepečam v svežem, prijetno duhtečem planinskem zraku. Kmalu po 6. uri sem izstopil na ruški postaji. Sicer bi bil lahko šel od postaje takoj proti zahodu po okrajni cesti, a zbok malega opravka sem šel v romantično, od postaje na jugovzhodu ležečo, čedno in veliko staro-davno vas Ruše, do katere se pride v 10 minutah. Takoj zagledaš novo,

veliko in v ličnem slogu zidano štirirazredno ljudsko šolo z lepim slovenskim napisom „Ljudska šola“, ki popotniku naznanja, da bivajo tod zavedni Slovenci. Visoko izmed hiš in sadnega drevja moli začrneli cerkveni stolp, ki od daleč naznanja, da so ga postavili v davno minolih časih.

Ruše se ne imenujejo zaman starodavne. O marsikaterem večjem današnjem mestu še ni bilo sledu, ko je bila tukaj že naselbina. O tem pričajo znamenite izkopine iz obližja ruške vasi in zelo zanimiva „Cronika Rastensis“, ki se hrani v župniškem arhivu. Leta 1840. so našli steklarniški delavci, išoč kremenca za izdelovanje stekla, tik Drave še dobro ohranjeno svetišče, kjer so rimski vojaki častili nekega perzijskega boga. V tem svetišču je bilo več rimskih kamenov z napisi in reliefnimi podobami, mnogo bronastega orožja, strtih posod in denarja cesarja Maksima Traka (III. stol. po Krist.).

Večjega pomena so izkopine iz leta 1875. in 1876. Deset minut pod vasjo so zasledili celo pokopališče. V 162 grobih, ki so jih odkrili, so našli 125 velikih žar z ostanki sežganih trupel, 115 vrčev, 33 vaz, 138 skledic, skupaj 411 ilnatih posod. Bronastih predmetov je bilo 120, železnih samo 4.*) Kateri jezik je govoril narod, ki je v tisti dobi tu prebival, učenjaki še do danes niso dognali. Marsikaj govori za to, da je tedaj tukaj bivalo neko slovansko pleme. Enake izkopine so pa našli dozdaj samo na Moravskem in v južni Italiji, segajo pa v prazgodovinsko dobo. Te izkopine so shranjene v „Joaneumu“ v Gradeu. Najbolj se je zanimal zanje grof Gundaker Wurmbrand, ki je tudi spisal zanimivo knjigo „Das Urnenfeld von Maria-Rast“.

Ruška kronika nam pripoveduje o starodavni ruški cerkvi, katere ladja je bila dozidana 1004. leta. Bila je že od nekdaj slovita romarska cerkev. Celotni cesar Friderik III. je prišel l. 1444. v Ruše na božjo pot in podelil vaščanom za nekaj časa tržne pravice. Kronika nam tudi pripoveduje o dobi, ko so Turki razsajali po Slovenskem, in o znameniti ruški latinski šoli. Ustanovili so to gimnazijo l. 1645., opustili pa jo l. 1758., ko so v Mariboru ustanovili latinske šole. V Rušah so se odgojevali sinovi notranjeavstrijskih plemenitašev.

V Rušah se nisem dolgo mudil, ampak takoj šel po poti, ki pelje mimo šole proti zahodu. Sredi polja, kjer se okrajna cesta cepi, stoji v trikotu lepo pokopališče z veliko gotiško kapelo. Pred pokopališčem stojita orjaški lipi. Črez 10 minut hoda moraš prek železnice in prideš do gozdarskega urada falske grajščine, ki ima po Pohorju velikanska posestva in katere sedanji posestnik grof Alfonz Zabeo je vnet turist in naklonjen Slov. planinskemu društvu. Tu vidiš tudi „rižo“, to je velik žleb, v katerem napuščajo vodo, da potem plavijo les. Po tej „riži“ lahko hodiš skoraj tri ure, da prideš do konca. Na desni strani stoji velika tovarna za vžigalno blago, na levi pa drži krasen, visok in v velikih obokih zidan železniški most prek šumeče Lobnice.

Kmalu prideš do velike enonadstropne hiše, po domače „pri Pavelnu“. Tu ti kaže tabla in znamenje, da je treba iti na levo, in da se začena

*) Posnel iz knjige „Das Urnenfeld von Maria-Rast“, spisal G. Wurmbrand.

pot navkreber. Če stopiš še 10 minut od te hiše po ravnem, prideš do „Turškega zida“. Tamkaj je med Dravo in med navpično stoječim skalnatim bregom samo okoli 50 m širine. Tu so morali sezidati na povelje avstrijskih vladarjev falski in marenberski grajščaki visok in močen zid, za katerega so ob prihodu Turkov bežali žene, otroci in starši in kamor so tudi gnali živino in shranili blago, ako je bilo čas. Tukaj je bilo pravo „Gradišče“. Še zdaj se pravi pri neki hiši „Pri Gradčanu“.

Od „Pavelna“ prideš v eni uri na „Globokarjev vrh“. Malo prej pelje pot po zelo skalnatem in strmem bregu, ki se imenuje „Kluža“ in leži na nasprotni strani „Turškega zida“. Raz Globokarjev vrh je prav mičen razgled. Na levo pod teboj šumi Lobnica, na desni pa se vije deroča Drava, ki dela tukaj ostrokoten ovinek. Tik nje se vije železnica, v ovinku, nekoliko višje, pa stoji falski grad. Velikanski smrekovi in jelovi gozdi in velike zidane hiše, ki jih gledaš tu okrog, ti pričajo o bogatih pohorskih kmetih, o katerih poje pristna pohorska pesem:

„Ma žage no mlíne,
velike planíne,
po osem volov,
zrav'n tolarjev sto.“

Zaradi tega pa so pohorski kmeti, posebno tisti, ki stanujejo na severnem pobočju, ponosni, samozavestni in narodnozavedni. Tudi so precej izobraženi. Ne najdeš kmečke hiše brez časnika, navadno pa so naročeni na dva. Večinoma se pečajo z gozdarstvom. Ni ga kmalu kraja na Slovenskem, kjer bi se na leto premetalo toliko denarja kakor tukaj. Seveda je sprava lesa sila težavna, delavcev pa primanjkuje in so zelo dragi. Žalibog, da je tudi med tem prebivalstvom bogastvo rodilo prevzetnost. Vobče pa so Pohorci dobrosrčni in mirni ljudje. Ime „Pohorec“ je prebivalcem severnega pobočja razžaljivo, kajti po njih mnenju je Pohorec tisti, ki je na vrheh doma in brez omike.

Raz Globokarjev vrh se vidi cela občina Smolnik in tudi lepa smolniška cerkev, katero je postavil s pomočjo drugih občanov znani rodoljub in probuditelj Pohorcev, Luka Hleb, oče sedanjega posestnika g. L. Hleba. V eni uri prideš do te cerkve. Odtod sta zaznamenovana dva pota na Klopni vrh. Odločil sem se za pot, ki drži čez „Staro glažuto“. Pot te pelje eno uro po senčnatem gozdu, po katerem šumlja vse polno potočkov. Ob potu tudi vidiš veliko „Jelenovo peč“, na kateri raste seč ali dragomastnik (rhododendron). Ko stopiš iz gozda, imaš pred seboj večjo planjavo „Staro glažuto“. Ime že naznanja, da je bila tukaj steklarnica. Ker sem imel dovolj časa, sem šel pol ure proti vzhodu navzdol k slapu „Šumiku“. Šumeča Lobnica, v kateri leže velikanske pečine in v kateri se igrajo in švigajo bistre postrvi, se vali tukaj čez 15 m visoko in le malo ležečo skalo. Ker provzroča voda velik šum, so ljudje imenovali slap „Šumik“. Nemi pa ne morejo tega imena prav prebavljati in ga imenujejo kratko „Wasserfall“ ali „Lobnitzer Wasserfaal“ in celo „Faaler Wasserfall“, kar je popolnoma krivo. Na desni strani visi v slap visoka skala, ki je obrasla s sečem, kar se posebno lepo vidi junija meseca, ko je v najlepšem cvetu.

Od slapa sem šel nazaj na „Staro glažuto“. Odtod sem prišel v pol ure do grajske lovske hiše in do žage. Redkokje najdeš 1100 m nad morjem tako močno vodo, da bi gnala žage, kakor vidiš tukaj. Žaga leži na vzhodnem vznožju Klopnega vrha. Po lepi, novo zgrajeni cesti se pride v slabi uri na Klopni vrh. Tu vidiš velik kos pohorske planote, tu se menjavajo stari in mladi gozdi, jelovi, smrekovi, macesnovi in bukovi mlaji, z visoko travo porasli travniki s planinsko floro, pašniki in bistri potočki, tako imenovane „frate“ (zemljišče, kjer se je popolnoma posekal gozd) in dr. Tudi najdeš blizu tukaj močvirnat svet, kjer so že rezali šoto. Daljnega razgleda ravno tukaj ni, ampak nekoliko niže. Tudi je bilo tistega dne v daljavi megleno ali, kakor Pohorci pravijo, „harično“. Nekoliko niže stojita logarjeva hiša in krasna vila, katero je dal sezidati sedanji falski grof. Na verandi te vile je diven razgled. Četrt ure odtod stoji „turn“, to je kakih 15 m visok razgledni stolp, katerega je dal postaviti prejšnji posestnik falski. Omenil sem že, da obnebeje tisti dan ni bilo ugodno za razgled. Bil sem pa pred tremi leti v tem stolpu, ko je bil zrak tako čist in prozoren, kakršen je le parkrat v letu. Na severni strani vidiš v bližini trg Št. Lovrenc, ves Kozjak, za njim nekoliko proti zahodu „Svinske planine“ z orjaško Golico in Golovec (Korske planine) na meji koroško-štajerski. Golica je Pohorcem zanesljiv vremenski prorok. Za njo se vidi veliko, sivo gorovje, najbrž Zirbitzkogel pri Judenburgu. Na severni strani vidiš ob ugodnem vremenu Schoekl in pod njim mesto Gradec. Na vzhodu se vidijo na slemenu Pohorja Sv. Bolfank in Veliki vrh (1342 m), ob vznožju Pohorja Maribor in mične Slovenske gorice, na katerih se blešči proti večeru nebroj cerkev in kapelic. Tudi vidiš Mursko in Lipniško polje, po katerem se vije srebrnobela Mura. V daljavi pa se izgublja na vzhodu gričasti svet in se začenja Ogrska planjava. Na zahodu vidiš blizu Veliko Kapo (1542 m), Malo Kapo in Črni vrh (1543 m), Uršulo, Peco in za njo v vrsti in nekoliko v boku stoječe vršace Karavank, kakor Obir, Grintavec in dr. Na jugozapadni strani štrlijo v nebo Solčavske planine, in nekateri trdijo, da se vidi tudi oče slovenskih planin, orjaški Triglav. To je verjetno, ker se vidi tudi z nižjega Kozjaka. Na jugu vidiš Celjsko gorovje, Bohor in gorovje ob štajersko-kranjski meji.

Dasi nisem imel sreče z razgledom v daljne kraje, vendar sem imel občutke, katerih ne morem z besedo tolmačiti, ampak katere občuti tisti, ki je kdaj potoval po planinah in višjih hribih. Prav zadovoljen in vesel sem se napolil od razglednega stolpa proti Št. Lovrencu. Pot pelje skraja po mlaju, kmalu pa stopiš v bogate, stare gozdove premožnih kumenskih kmetov. V eni uri si že na mostu čez veliki potok Radovino, ob katerem stoji žaga pri žagi, mlin pri mlinu. Kmalu sem bil v romantično ležečem trgu Št. Lovrencu. Trg je precej velik, hiše so zidane in stoje večinoma ob okrajni cesti. Na južnem koncu trga stoji velika farna cerkev, sredi pa lepa, nova, dvojezična štirirazredna šola. Ko sem bil potolažil svoj želodec, sem se napolil na postajo Št. Lovrenc, ki je oddaljena od trga še eno uro. Ob 8. uri sem se odpeljal domov, srečen in zadovoljen, da sem prebil en dan v prekrasni božji naravi.

Društvene vesti.

Darila. Radovljiški podružnici: Za prehod čez Savo pod Kamno gorico: g. prof. Peter Novak, prefekt v Terezijanišču na Dunaju, vnovič 10 K; g. J. Žvan, kaplan v Kranju, 10 K; g. Luka Kenda, posestnik v Kropi, 6 K. — Savinski podružnici: Slavna posojilnica v Šoštanj 20 K, na Slatini 10 K; slavni okrajni zastop Gornjegrajski 100 K; g. Fr. Lončar, tajnik posojilnice v Celju, 10 K; g. J. Belle, kmet. potov. učitelj v Mariboru, 1 K; vesela družba pri g. J. Terčaku na Rečici 4-42 K. Srčna hvala!

Novi člani.

Osrednjega društva:

Gosp. dr. Windischer Franc, konceptni adjunkt trg. in obrt. zbornice v Ljubljani.
" Foerster Jaroslav, inženir v Ljubljani.

Podravske podružnice:

Gosp. Koprivnik Ivan, c. kr. profesor v Mariboru.
" Antonek Djuro pl. Orešek, mag. pharm. v Mariboru.
" Drogenik Hinko, c. kr. davčni pristav v Mariboru.
" Turner Miha, veleposestnik v Framu.
" Grizold Marko, posestnik in krčmar v Račah.
" Cestnik Anton, c. kr. profesor v Celju.
" Kocbek Davorin, c. kr. notar v Konjicah.
" Kocijančič Fran, železniški uradnik v Rušah.
" Škrbs Roman, kaplan v Poličanah.
" Kavčič Josip, bogoslovec v Mariboru.
" Glaser Viktor, lesotržec v Rušah.
" Korman Josip, veleposestnik v Kumnu.
" Korman Peter, veleposestnik v Činžatu.
" Glaser Pavel, c. kr. poštni uradnik v Gradu.
" Tlgo Luka, veleposestnik in lesotržec v Rušah.
" Lasbacher Josip, nadučitelj v Rušah.
" Pahernik Fran, stud. agric. v Wuchernu.
" Pintarič Anton, kaplan v Rušah.
" Robnik Ivan, učitelj pri Sv. Križu.
" Hauptman Svitoslav, nadučitelj pri Sv. Križu.
" Grizold Fran, veleposestnik v Smolniku.
" Novak Peter, gostilničar v Slovenski Bistrici.
" dr. Glaser Ivan, odvetnik v Mariboru.
Gospa Glaser Marija v Mariboru.
Gosp. Jozek Ljudevit, c. kr. poštni uradnik v Mariboru.
" Marin Stanko, vadnični učitelj v Mariboru.
" Serne Josip, veleposestnik v Smolniku.
" dr. Turner Pavel v Jamnici na Moravskem.
" Bračič Andrej, kaplan na Ponikvah.

Radovljiške podružnice:

Gosp. Sturm Valentin, veleposestnik v Poljčah (ustanovnik).
Gdđ. Ferjan Cilka na Savi.
" Hrovat Franica na Jesenicah
" Klinar Anica na Savi.
Gosp. Škerjance Martin, kaplan na Jesenicah.
" Pongratz Anton, tovarniški uradnik na Jesenicah.
" Korošec Ivan, župan v Srednji vasi.

Savinske podružnice:

Gosp. dr. Herle Vladimir, c. kr. profesor v Idriji.
" Vuga Franc, poslovođa v Lučah.

Nove ključalnice, kakršne je uvedel osrednji odbor po vseh kočah „Slov. plan. društva“, je pribila tudi „Savinska podružnica“ na svoje kočje. Za poslane ključalnice in ključje izreka slavnemu osrednjemu odboru najtoplejše zahvalo.

Vodnjak pri Gornjegrajski koči je dala napraviti „Savinska podružnica“ iz cementa. Vodnjak se da zapreti z vratici, preostajajoča voda se odteka po žlebu. Tako je voda vedno hladna in čista, ker ne more ne veter ne kdo drugi zanašati v vodnjak smeti.

Pot od slapa pod Rinko na Okrešelj je dala „Savinska podružnica“ izdatno izboljšati. Pri brvi nad slapom se je odstrelila velika skala, da je pristop na brv popolnoma varen. Ker je po močnem deževju bila brv razdrobljena vsled padajočih skal, se je napravila nova brv. Ob levem bregu potoka nad brvjo so se zložile iz kamenja stopnice, tako da je potovanje zdaj povsem varno.

Pot na Skuto je tudi popravila „Savinska podružnica“. Najnevarnejše mesto „Na streži“ se je odpravilo s tem, da se je pot napravila nekoliko niže. Ob vzhodu Skute se napravi vodnjak. Jama je že izkopana, s cementom pa se zalije prihodnje leto.

V Turskem žlebu je bila lanska zima nekaj železnih stopnic pokvarila. Te so se letos popravile, in na več krajih se je napela železna žica.

Meteorologično poročilo s Kredarice meseca septembra 1901.
Srednji zračni tlak (na 0° reduciran) 555·45 mm; najvišji zračni tlak je bil 30. septembra in sicer 563 mm, najnižji pa 14. sept. 546·5 mm. — Srednja mesečna toplina je bila +4·2° C; najvišja +14·4° C (10. sept.), najnižja —0·4° C (17. septembra). — Srednja relativna vlaga je znašala 93·2%. — Padavine je bilo 449 mm in sicer v 15 deževnih dneh. Snežilo je 5krat. Megla je nastopila 19krat, viharni dnevi so bili pa štirje. Prevladovali so južni vetrovi. Vreme je bilo tudi ta mesec večinoma neugodno za turistiko. Lepi dnevi so bili od 7.—10., od 17.—21. in od 27.—30. septembra.

Razne vesti.

Izlet na Porezen. „Soča“ je priobčila dne 10. avgusta t. l. dopis iz Cerkna na Goriškem, ki je „Slovensko planinsko društvo“ jako razveselil, ker priča, da se tudi goriški Slovenci vedno bolj in bolj zanimajo za svojo prelepo zemljo. Dopis slove doslovno: Četudi imenujejo Cerkljane zaspane, vendar v soboto dne 3. avgusta zvečer nismo bili. Napravili smo izlet na Porezen. Tako številne in različne družbe kakor v nedeljo zjutraj naš zeleni Porezen gotovo še ni videl. Do 50 izletnikov najrazličnejših stanov in starosti se je zbralo skoraj uro pred solnčnim vzhodom vrhu Porezna, kjer se je zanetil ogenj, okoli katerega smo pričakovali solnčnega vzhoda. Žal, da nas ta ni tako zadovoljil, kakor smo pričakovali prejšnji večer. Na daljnem obzorju se je bilo nekoliko pooblačilo, kar nam je pokvarilo najlepši prizor, — vzhod solca. Razgled, četudi ni bil popoln, nas je vendar zadovoljil. Občudovali smo gorenjske

in druge orjake po eni in padajoče gorovje po drugi strani, dokler se ni popolnoma izgubilo v Furlansko planjavo. Pogled na morje in dalje na Apeninski polotok, ki je ob pravem vremenu viden, nam je bil prihranjen do prihodnjšč. Po solnčnem vzhodu so se izletniki kmalu vrnili po različnih potih, v večjih in manjših skupinah v Cerkno.

Želeti bi bilo, da bi se Cerkljani nekoliko bolj zanimali za Porezen, ki ima tako lepo in srečno lego ter druge udobnosti kakor malokateri hrib. Pot je lepa in zložna ter pelje posebno proti vrhu po travi, tako da se niti gospice izletnice vzlic precej hitri hoji niso mogle pritoževati. Od goriške strani vidiš drzne kosce, ki kosijo najboljšo travo in z njo vred na tisoče najraznobjnejših cvetlic, ki v krasoti in številu ne zastajajo za onimi na sosednji Črni prsti. Na drugi strani pa so planine s čredami po sto in več glav goveje živine in konj. Mali trud, ki ga imaš na potu, je stotero poplačan z razgledom, ki se ti nudi v daljavi kakor v bližini.

Ako bi se Cerkljani kakor tudi Podbrdčani in oni iz Sorške doline s „Slov. plan. društvom“ vred nekoliko potrudili, bi kmalu in z majhnimi stroški imeli kočo na Poreznu, ki bi ob otvoritvi železnice skozi Podbrdo gotovo zaslovela in privabila mnogo tujcev v prej omenjene kraje.

Nove razglednice, po izvirkih umetnikov v barvotisku izvedene, je založila knjigotržnica Ign. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani. Ta nova serija obsega 8 razglednic: dve obsegata točke z obrežja Ljublanice, tri motive iz Kranja, ena predstavlja Kranjsko goro, ena cerkev na Brezjah in nje okolico in ena Radovljico. Izdelane so prav lepo. Ena razglednica stane 10 h.

Pripomoček zoper ledeniški žig. Kakor znano, žgo ledeniki v obraz tako silno, da se koža kar lupi. Izvrsten pripomoček zoper ta žig je mazilo, katero je izumil dr. Hans Lorenz na Dunaju. Sestavljeno pa je to mazilo iz enoliko delov snovi: amyllum, zincum oxydatum, lanolinum in unguentum emolliens. Mazilo napravijo lahko v vsaki lekarni.

Zloben šaljivec. V neki neslovenski koči v Kranjskih planinah je čakal neki turist več dni vremena, da poleze na vrh dotičnega hriba. Streha na koči je slaba in prepušča dež, ki je tiste dni pošteno lil. Turist je bil baje vsled tega v silni nevarnosti, kajti iz koče je pisal tisti podružnici Nemškega in avstr. planin. društva, katere last je ona koča, pismo, v katerem je prosil, naj mu podružnica nemudoma pošlje dežnik in plavni pas, drugače utone v koči.

Ponesrečil se je julija meseca t. l. Šimen Kralj iz Spodnjih Gorjan na Stolu, ko je trgal gorske cvetlice. Našli so ga mrtvega.

Pravo naravno „**Joštarsko**“ sadno žganje, kakor hruševce, slivovce itd., posebno za turiste prikladno, prodaja samo

L. Benedik v Ljubljani
na Dolenjski cesti.

Pošilja po povzetju zabožke s 3 litri (5 kg) in s 6 litri (10 kg) vsebine.

Avgust Agnola,

steklar v Ljubljani na Dunajski cesti št. 13.

Velika zaloga stekla, porcelana, zrcal, okvirov in vseh drugih v steklarstvo spadajočih predmetov.

 Najnižje cene.

Brata Eberla,

pleskarja c. kr. drž. in c. kr. priv. južne železnice

v Ljubljani, v Frančiškanskih ulicah št. 4,

prevzemata vsa v pleskarstvo spadajoča dekorativna, stavbinska in pohištvena dela.

Delo resno in fino, izvršitev točna in po najnižjih cenah.

Josip Maček

na Mestnem trgu v Ljubljani

priporoča svojo zalogo mnogovrstnih domačih in tujih žganih pijač, kakor: pristen brinovec, slivovko in tropinovec, I. vrste francoski in ogrski konjak, rum in mnogovrstne druge likerje po nizki ceni.

FOTOGRAFIJA

je nedvomno najlepša in najkratkočasnejša zabava!

Fotografski aparati

in sploh vsi drugi v fotografsko stroko spadajoči predmeti za amaterje in za strokovnjake so vedno v največji zalogi na razpolago.

Pouk v fotografiranju za novince preskrbim sam in brezplačno.

Ceniki so vedno brezplačno na razpolago.

Dalje priporočam svojo tovarniško zalogo papirja ter pisalnih in risalnih potrebščin.

JOS. PETRIČ,

v Ljubljani, na Sv. Petra cesti št. 4.

J. Lozar

na Mestnem trgu št. 7.

priporoča svojo bogato zalogo turistovskih srajc, turistovskih, kolesarskih in lovskih dokolenic, lovskih volnenih jopičev, zimskih in letnih nogavic, zavratnic itd. Fino moško perilo in spodnja obleka.

Članom „Slov. plan. društva“ znižane cene.

Marija Plehan,

svečarica in lectarica v Ljubljani na Sv. Petra cesti št. 63

priporoča svojo veliko zalogo sveč ter mnogovrstnega medenega blaga in slaštic.

Kupuje med v panjih in voskih.

Adolf Hauptmann

v Ljubljani, na Sv. Petra cesti št. 41.

Tovarna oljnatih barv, firneža, laka in kleja.

Zaloga slikarskih in pleskarskih predmetov.

Ivan Soklič

v Ljubljani, Pod trančo št. 1,

priporoča svojo veliko zalogo **klobukov**, posebno **lodnastih** za hribolazce in lovec iz tvornice Jos. in Ant. Piehlerja, c. kr. dvornih založnikov.

Članom „Slov. plan. društva“ znižane cene.

Karla Kavčeka nasl.

Schneider & Verovšek

v Ljubljani na Dunajski cesti št. 16,

priporočata svojo veliko zalogo **planinske oprave**: krampeže, svetiljke, cepine, dereze itd., potem raznovrstno železnino za stavbe, kuhinjsko orodje, najboljše orodje za rokodelce in vse vrste poljedelskih strojev.

Franc Čuden,

urur v Ljubljani na Mestnem trgu,

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnih žepnih in stenskih ur ter budilnikov. Vsi izdelki so priznani izvrstni in po ceni. Popravila se izvršujejo natančno in dobro.

☞ Cenovniki na zahtevanje brezplačno. ☞

GRIČAR in MEJAČ

v Ljubljani, v Prešernovih ulicah št. 9,

priporočata svojo bogato zalogo izgotovljene moške in ženske obleke ter najboljše perilo in zavratnice. Zlasti opozarjata na nepremočna **lodnasta** oblačila in najnovejše plašče za turiste. Naročila po meri se izvršujejo točno in ceno na Dunaju. Ilustrovani ceniki se razpošiljajo franco in zastonj. — Članom „Slov. plan. društva“ znižane cene.

Engelbert Franchetti,

brivco v Ljubljani, Jurčičev trg št. 3.,

priporoča slav. p. n. občinstvu svojo novo in elegantno urejeno **brivnico**.

Za dobro in točno postrežbo je najbolje preskrbljeno.

Firme na steklo in vsakovrstne druge **napise**, izvirne **diplome** in vsakovrstna **kaligrafska in litografska dela**

izdeluje umetniško in ceno

Vinko Novak,

umetni slikar in litograf na Mestnem trgu št. 10 v Ljubljani.

J. Bonač

v Ljubljani v Šelenburgovih ulicah št. 5, nasproti nove pošte,

priporočam vljudno svojo **trgovino s papirjem** in s pisalnimi potrebščinami. Vzorce papirja pošiljam na ogled. V svoji knjigoveznici izdelujem vezi preproste in najfinejše.

Prevzemljem izdelovanje vsakovrstnih razglednic po fotografijah. Imam veliko zalogo vedno najnovejših **razglednic**.

Edina zaloga svinčnikov družbe sv. Cirila in Metoda.

Tvornica **kartonaže** z električno silo. Po naročilu izdelujem raznovrstne škatle. Prekupnikom **velik popust**.